

MEMO

Harjumaa omavalitsuste esindajate ning vanemaealiste nõukogude ja eakate esindajate kohtumine

Koht: Keila linnavalitsus

Aeg: 18. jaanuar 2023

Osalesid: **Kuusalu vald:** Alvi Karp ja Aigi Reinomägi; **Lääne-Harju vald:** Jaana Ojala ja Tiina Mets; **Maardu linn:** Aurika Sin; **Rae vald:** Ellen Liik ja Agu Laius; **Viimsi vald:** Raimo Tann ja Arvo Kundla; **Saku vald:** Lemmi Oro ja Eike Hunt; **Keila linn:** Eike Käsi ja Enno Fels; **HOL:** Kerli Vilks; **HEAK:** Külli Vollmer ja Anna Heinsoo.

Norra Kuningriigi Suursaatkond: Piret Marvet, fotograaf Toomas Volmer

Arutelu juhtis: Külli Vollmer.

Protokollis: Agu Laius

PÄEVAKORD:

1. Lühikäraade vanemaealiste huvikaitse projektidest "Noored-vanad võrgustuvad koos (NOVA) „Vanemaealised ja KOV on partnerid“ – Agu Laius, projektijuht, MTÜ Kuldne Liiga
2. Keila linna eakate nõukogu (moodustamise alused, linnapoolne tugi, nõukogu tegevused) – Keila linnaapea, eakate nõukogu esimees Enno Fels ja abilinnapea, nõukogu aseesimees Eike Käsi
3. Harjumaa omavalitsuste vaimse tervise valdkonna kaardistuse ülevaade – Kerli Vilks, Harjumaa Omavalitsuste Liidu (HOL) rahvatervise nõunik.
4. Saame tuttavaks – kes olen, kust tulen, millega igapäevaselt tegelen ja miks kõnetab mind (meie KOVi) eakate nõukogu teema.
5. Ühisarutelu
6. Lepime kokku järgmise kohtumise.

ARUTELU ÜLEVAADE

Agu Laius tutvustas projekte: MTÜ Kuldne Liiga koos partneritega Tallinna Ülikool, Praxis ja Eesti Avatud Ühiskonna Instituut on strateegiliseks ikspartner sotsiaalministeeriumile ja viime ellu projekti "Noored-vanad võrgustuvad koos (NOVA)" (rahastaja sotsiaalministeerium).

Projekti sisuks on vanemaealsete teemaga tegelevate ühingute ja asutuste võrgustikutöö käivitamine ning kohalikes omavalitsustes eakate huvikaitse alase koostöö – vanemaealsete nõukogude käivitamine.

ja

projekti „Vanemaealised ja KOV on partnerid“ (rahastaja Aktiivsete Kodanike fond, mille on ellu kutsunud Norra Kuningriik, Island ja Lichtenstein).

Projekti käigus valmistatakse ette koolituskavad ja viiakse läbi koolitused, mis aitavad käivitada koostööd omavalitsustes vanemaealiste teemadel. Nii, et tekiks vanemaealsite, eakate, seenioride, väärivate jne nõukogud partneriks omavalitsustele.

Koolitusprogramm koosneb kolmest koolituspäevast: 1. koolitus veebruari lõpus – märtsis; teine koolituspäev aprilli lõpus ning sügisel kogemusõppe päev. Saadame kutsed huvitatud omavalitsustele. Üks koolituspiirkond on Harjumaa. Koolituse info ja kutsed tulevad veebruaris.

Rohkem teavet projektide kohta ja vanemaealiste huvikaitse kohta saab www.liiga.ee. Eakate kogude kohta omavalitsustes saab teavet: <https://liiga.ee/vanemaealiste-kogud-omavalitsustes/>

Enno Fels, Keila linnapea ütles, et eakatega koostöö jaoks peavad aktiivsed inimesed olema olemas. Keilas on pensionäride ühendus aktiivne, selle baasil sai luua ka eakate nõukogu. Vajalik on aktiivne ühendus kõrval, kes teemasid tõstatab. Väärivate Ülikool samuti aktiivne. Väärivate ülikool on oluline eakate asja ajamisel.

Eakate nõukogu loodi linnas 27.04.2023 natuke aega pärast seda, kui Agu Laius ja Külli Vollmer olid käinud linnavalitsuses sellest rääkimas. Eakate nõukogu loodi linnavalitsuse juures linnavalitsuse korraldusega. Esimees on linnapea, aseesimees abilinnapea.

Nõukogus on ka volikogust esindaja, sotsiaalkeskusest esindaja. Toimunud on 3-4 koosolekut. On plaanis korraldada koosolekuid erinevates kohtades.

Oleme andnud pensionäridele arvuteid.

Keilas tugev sotsiaalkeskus. 1996. aastast tegutsenud. Keskusel on aktiivne juht. Veab ka linnavalitsust kaasa.

Eakate nõukogust on abi info edastamisel ja tagasiside saamisel.

Kerli Vilk, HOLi rahvatervise nõunik. Tutvustas HOLi uuringut. Tõis esile üksinduse ja depressiooni – kuidas üle saada? Kuidas viia kommunikatsioon sihtgrupini. Kuidas jõuda sotsiaalse hoolivuseni.

Koostamisel on Harju heaolu ja terviseprofiil, kuhu saavad ka eakate nõukogud panustada.

Arutati ka vabatahtlike abistajate olulisuse teemal.

OMAVALITSUSTE ESITLUSED

Viimsi vald: Viimsis on tugev **seenioride nõukoda**, loodi 2019. Liikmed 9 +2 valla poolt. Nõukoja liikmed valiti Viimis Pensionäride Ühenduse (VPÜ) (>500 liiget) üldkoosolekul. Otsustati Viljandi linna eeskujul luua volikogu juurde. Volikogu lisas nõukogu koosseisu abivallavanema ja volikogu esindaja ning kinnitas koosseisu ja põhikirjad. Viimsis on hästi töötav Hoolekandekeskus (hooldekodu ja eakate päevakeskus, kus ruumid ka pensionäride ühendusel. Valla eelarves on VPÜle ette nähtud 20 000 eurot. Viimsi Seenioride Nõukoda - vt <https://viimsiseeniorid.ee/noukoda/>

Rae vald: Rae vallas loodi **vanemaealiste nõukogu** oktoobris 2022 valla vanemaealiste koosolekul valimiste tulemusel. Nõukogu on 18 liikmeline, tegutseb Sotsiaalkeskuse juures. Vanemaealiste koosoleku kutsus kokku vallavalitsus (abivallavanem ja sotsiaalameti juhataja) valla lehe, sotsiaalmeedia ning aleviku- ja külvavanemae abil. Eesmärgiks seati, et igas valla kandist (Jüri, Vaida, Lagedi ja Peetri alevikud koos neid

ümbritsevate küladega) oleks esindajad nõukogus olemas. Nõukogu kandidaadid esitasid end ise (avaldasid soovi olla nõukogu liikmed). Koosolek hääletas kõigi kandidaatide poolt. Samal koosolekul kiideti põhimõtteliselt heaks ka Rae valla vanemaealiste nõukogu põhimäärus. Nõukogu liikmed said teha ettepanekuid, mille kohaselt tehti redaktsioonilisi täiendusi põhimääruse tekstis. Põhimäärus esitati vallavalitsusele.

Novembris 2022 toimus Rae valla vanemaealiste nõukogu I koosolek. Arutati vanemaealiste elulisi probleeme, mida vallas jätkub. Kaardistasime need: ühistransport, bussipatused, vallasisene transport (eriti lõunaküladest Jürisse), sotsiaaltransport, talvine teede lumekoristus, kergliiklusteede ehitamine ja korrashoid, istepingid kergliiklus- ja jalgteede ääres ning parkides, hooldekodu teema jne.

Peeti vajalikuks teha tihedat koostööd valla aleviku- ja külavanemate seltsiga.

18. jaanuaril toimub nõukogu II koosolek, kus arutatakse ühistranspordi paremat korraldamist: maakonnaliinid, valla siseliinid ning valla teede lumepuhastuse korraldamist ja võimalust koristusfirmasid informeerida probleemidest.

Saku vald: Saku valla lehes on kirjas, et 30. novembril 2017 on **eakate nõukogu** loodud, kuid täna on see varjusurmas, vaja ellu äratada. Vallas on 4 seltsingut (Saku, Tõdva, Kurtna-Kiisa, Diabeetikute Ühing), kus kokku 200 liiget, nende baasil võiks nõukogu uuendada. Volikogu toetab rahaliselt. Valla eelarves 10 000 eurot eakatele. Käivitatud kampaania Saku liigub: vesivõimlemine, jõusaal ja eakate võimlemine.

Kiili vald: Nõukogu järele hetkel vajadust ei ole, on olemas puuetega inimeste ja päevakeskus. Asume Tallinna lähedal. Eakaid on vallas vähe. Abivajajaid ei ole palju. Huvitegevused eakatele toimivad. Peredega kontakt väga oluline.

Kuusalu vald: vald asub väga suurel territooriumil. Eakate seltsingutega kokkupuude puudub. Eakatega suhtlemine ei ole vallas hästi korraldatud. On rahulolematust. Kavandame luua **Elukogemuse Akadeemia**. Valla ajalehes tutvustatud ja kutsutud loomisele. Kutsed saadetud. Alustatakse Elukogemuse Akadeemia käivitamisega veebruari lõpus – märtsi alguses. Rae valla kogemus sobib meile.

Lääne-Harju vald: Vallavalitsuse juures on **kogukonnakomisjon**, mis tegeleb piirkondade koostöö koordineerimisega. See sai Kloogalt alguse. Komisjoni loomise algideed olid: rohevald, rohemõtlemine. Kloogal on pensionäride ühendus, Vasalemmas rahvuste selts. Vallas on 4 kogukonnajuhatajat: Kloogal, Vasalemmas, Laulasmaal, Paldiskis. Padisel korraldame ülevallalise eakate päeva, huvi oli suur. KOV huvi ja toetus tegevustele väga suur. Erinevates piirkondades kohapeal töö toimub. Nüüd on vaja mõelda, kuidas edasi tegutseda.

Maardu linn: Linnas **eakate nõukogu ei ole**, aga soovi selle loomiseks on palju. Linnas on 16 000 elanikku. 1300 on üksi elavad pensionärid, 6000 pensionäre kokku. Linnas on väga erinevad piirkonnad, täiesti erinev on Muuga aedlinn Maardu osana, on Kallavere. Linnas on keeleprobleem, mis raskendab ühiste tegemiste käivitamist ja korraldamist. Igal üritusel ja koosolekul peavad vene ja eesti keel olema kõrvuti. Vaja leida võimalus, kuidas rääkida eakatega. Praegu tulevad ühekaupa sotsosakonda või otse linnapea juurde. Sotsiaalteemad on linnas väga aktuaalsed. Linnas on olemas seltskond pensionäre, kes tegutsevad aktiivselt huviringides rahvamaja juures, nüüd hakatakse oma olemasolu formaliseerima. Eakate nõukogu plaanime teha volikogu juurde.

Esimene vanemaealiste teemal omavalitsute ja vanemaealiste esindajate piirkondlik koosolek järelendas, et selliseid kokkusaamisi on vaja jätkata, see on oluline ja võimestab meid vastastikku, saame kogemusi vahetada.

Kohtumise lõpus kõlanud mõtted:

Oli huvitavam kui arvasin

Sain kinnitust, et asjaga tuleb edasi tegeleda

On vajalik teema

Nüüd tuleb oma KOVis selle teemaga edasi minna

Palju uusi mõtteid ja julgust edasi minna

Sain häid näiteid

Teiste kogemused on olulised

Oluline on KOVi ja aktiivsete inimeste soov ning tahe. Vägisi pole vaja teha.

Oluline on pereliikmete kaasamine

Kokkusaamine oli asjalik, positiivne, põnev

Kokku said asjatundlikud ja kogemustega inimesed

Oluline on valida parim versioon, pole vaja kopeerida teisi

Kõlama jäi, et on liikumisaasta ja tuleb sellega kaasa minna oleme õigel teel, laseme edasi

Väärtusloome ja koostöö said kokkusaamise märksõnaks.

Otsustati: jätkata maakonnas piirkondlike ühisarutelude läbiviimisega koolitusteks ja kogemuste vahetamiseks

Järgmine koosolek otsustati korraldada HOLi ruumides märtsis kolmapäeval. Külli ja Kerli broneerivad ruumi, kohvilaua katab HOL.

Ettepanek: tutvustada Tartu valla Äksi kogukonna näidet noored-vanad koos ja rääkida lähemalt NOVA projekti uuringust ning HOL terviseprofiili küsitlusest.

Protokollis

Agu Laius

(digiallkirjastatud)